

Karin de Jonge (geb. 1957)
opleiding: Ac. voor Beeldende K. te Rotterdam 1979-1984
studiereis Madrid: 1984-1985

Tijdens mijn studie op de Academie raakte ik gefascineerd door de Abstract expressionisten als De Kooning en Pollock.

Al zoekend naar de wortels van deze stroming maakte ik gedurende een vakantie in Madrid kennis met Goya's Zwarte schilderijen. Na mijn studie ben ik zeven maanden naar Madrid gegaan om me verder in Goya's oeuvre te verdiepen.

Het is in het Prado de gewoonte dat 'copistas' kopies van de grote meesters maken voor de (amerikaanse) toeristen. Ik kreeg toestemming om tussen de 'copistas' te werken. Al tekenend bestudeerde ik Goya's Zwarte schilderijen of 'Murales'(bet. muurschilderingen). Toen ik daar werkte hingen de Murales nog in een duistere, donkerbruine zaal. Het benadrukte de werken in z'n sinistere sfeer, die in de huidige lichte zaal helaas verdwenen is.

Goya heeft de Murales oorspronkelijk op de muren van enige vertrekken van zijn huis geschilderd (eind 18de eeuw, zijn laatste verblijfplaats in Spanje, waarna hij in vrijwillige ballingschap naar Frankrijk, Bordeaux, gaat). Vijftig jaar na z'n dood (in 1828) zijn ze ontdekt en op doek overgebracht om te worden tentoongesteld.

In de Murales bracht Goya herkenbare accenten aan in een duistere onherkenbare vormenbrei. Zonder deze accenten zou 'het doek' duister gebleven zijn. Deze overgang van onherkenbare naar herkenbare vormtaal werd het onderwerp van mijn studie, waarbij ik mij concentreerde op vijf van de veertien Zwarte schilderijen namelijk "Saturnus"; Judith en Holofernes"; "Twee grijnzende vrouwen"; "Een fantastisch visioen"; "De schikgodinnen".

Ik heb de organisatie van vlak en kleur in Goya's Murales gezocht door de kleuren los te trekken van de voorstelling.

Al schetsend ontdekte ik tevens de werkvolgorde van Goya. Ik ontdekte Goya's kleurschema, dat zich beperkte tot een aantal kleuren en tekende uitgaande van die schema's geraamtes van zijn vormen.

In mijn huidige werk probeer ik alle middelen die nodig zijn voor het maken van een schilderij of een tekening: de kaderverhouding, het doek, de verf, de kleur en de handeling, elk een zelfstandige functie te geven. Elk werk vraagt om betekenis. Door te werken met herkenbare elementen krijgt deze betekenis een dwingend karakter.

Ik ga uit van het feit dat het object door zijn omgeving ontstaat, maar dat de omgeving of ruimte weer een object wordt. Met andere woorden de vorm ontstaat uit de restvorm, die weer een zelfstandige vorm aanneemt. De schilders- of tekenhandeling organiseert de ruimte tot een vorm of een vorm tot een ruimte. De drager (vel papier of doek) wordt blanco als ruimte gezien en vormt een tegenstelling tot het beschilderde, het getekende. De opbouw van mijn leidt uiteindelijk naar geometrische figuren. Ik schilder tegenwoordig veel twee- of meerluiken. Door het combineren van herkenbare elementen en van verschillende schilderijen worden betekenissen opnieuw geformuleerd.

De dingen worden twee of viermaal anders gezegd en op verschillende wijzen met elkaar in contact gebracht om hun samenhang te tonen. Door de dingen telkens op een andere manier te zeggen worden de doeken met elkaar tot een eenheid.

Goya kon z'n Murales in alle vrijheid schilderen, omdat ze voor niemand anders bedoeld waren dan voor hemzelf. Zonder enige opgelegde beperkingen rekende hij af met het Spanje van de 18de eeuw en becommentarieerde hij het irrationele, het bijgeloof, het religieuze: zijn liefde voor de eenling en zijn haat voor die mens in een massa; zijn afkeer van de ouderdom en zijn rotsvaste geloof in de

rede.

Het is moeilijk om aan te geven op welke manier mijn studie van Goya's Murales invloed op mijn verder werk heeft gehad. Madrid ligt alweer ver achter mij en de toen gemaakte tekeningen heb ik onmiddellijk na mijn reis goed opgeborgen zonder ze nog maar 1 keer in te zien. Maar nu ik schrijf over mijn ervaringen die ik in het Prado heb opgedaan, realiseer ik me dat Goya wel degelijk een 'schaduw' in mijn werk heeft achtergelaten.

Dat alles vorm is laat Goya tot in de donkerste hoeken van zijn doeken voelen en dat alles slechts uit verf bestaat is zowel de kracht als de ontgoocheling van zijn werk.

Karin de Jonge, Delft '87